

KULTŪROS PAVELDO CENTRO METODINĖS TYRIMŲ TARYBOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2022-12-16 Nr. 3

Dalyvauja Metodinės tyrimų tarybos nariai: Arūnas Strazdas, Loreta Jatulionytė-Brezgienė, Violeta Bruzgelevičiūtė, Indrė Kačinskaitė, Milda Bugailiškytė, Lijana Birškytė-Klimienė, Asta Giniūnienė. Taip pat Kultūros paveldo centro direktorius Virgilijus Kačinskas, tarybos sekretorė - direktoriaus pavaduotoja Giedrė Radvilavičienė.

Posėdyje klausimus pristatė Metodinės tyrimų tarybos pirmininkė Indrė Kačinskaitė.

KLAUSIMAI:

1. Dėl vertingosios savybės tipo reikšmingumo apibūdinimo būtinumo nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos akto projekte.
2. Dėl vertingosios savybės tipo reikšmingumo įterpimo seniau rengtuose (iki 2022-05-10) nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktų projektuose.

SVARSTYTA:

1. Indrė Kačinskaitė pristatė nevienodai atskleidžiamą vertingosios savybės tipo reikšmingumą NKPV akto projektuose, rengtuose skirtinguose Kultūros paveldo centro skyriuose. Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos akto formos pildymo aprašo IV skirsnio dėl specialiųjų akto pildymo reikalavimų 39 punkte nurodoma, kad „jei vertingosios savybės autentiška medžiaga yra pažeista, iš dalies sunaikinta ar sunykusi, nurodomas vertingosios savybės tipas (stogo dangos medžiagos tipas; tinko, jo medžiagos tipas; apdailos medžiagos tipas; kelio, tako dangos tipas; laiptų pakopų ar jų dangos medžiagos tipas ir kt.), ir kuo konkrečiai jis yra reikšmingas: medžiagiškumu (medžiagos, iš kurios pagamintas, pavadinimas), savo forma (išmatavimai, skerspjūvis, išilginis profilis), pagaminimo technologija, paviršiaus apdirbimo būdu ir pan.“ Klausimas: ar būtina visais atvejais apibūdinti skliausteliuose reikšmingumą, jei ne visais atvejais, tai kokiais tada? Jei rašome visais atvejais, tada ar improvizuojame ar ieškome bendros metodikos kaip aprašyti? Keletas pavyzdžių: „stogo danga – skardos lakštų, sujungtų užlankstais dangos tipas“. Tokio apibūdinimo užtekdavo, nes jame yra nurodyta ir medžiaga (skarda) ir pagaminimo būdas (su užlankstais). Dabar dalis kolegų apibūdindami tokią savybę apie reikšmingumą rašo: „reikšmingas savo medžiagiškumu ir dengimo būdu“. Bet ši informacija kartojasi, tiek medžiagiškumas tiek pagaminimo būdas jau buvo įvardintas prie vertingosios savybės, tai ar reikia tai kartoti prie reikšmingumo? Kitas pavyzdys: „langų medinių konstrukcijų ir skaidymo tipas (reikšmingas medžiagiškumu, skaidymu)“ – informacija kartojasi. Kitas pavyzdys: „medinių lentų grindų dangos tipas (reikšmingas medžiagiškumu)“ – taip pat kartojasi informacija.

Violeta Bruzgelevičiūtė: ar lentų klojimo būdas svarbu? Ar jį rašome?

Milda Bugailiškytė: taip pat yra skirtingi lentų gabaritai, ar tai svarbu?

Indrė Kačinskaitė: taip, tai svarbu, papildysiu, kad susiduriame ir su tokiais atvejais, kai vienu atveju rašome „medinės sijinės perdangos tipas (reikšmingas medžiagiškumu, konstrukciniu sprendimu“, o kitais atvejais „medinės sijinės perdangos tipas (reikšmingas sijų žingsniu ir gabaritais“. Klausimas ar plečiamės į tokius dalykus?

Violeta Bruzgelevičiūtė: yra dar medinės gegninės konstrukcijos tipas. Turėjau atvejį, kai rašiau atsakymą kuo šis tipas reikšmingas: ar mazgais, ar skerspjuviais.

Indrė Kačinskaitė: o jei gegninė konstrukcija pasikeitusi, bet norime išsaugoti jos medžiagiškumą, ar būtina pildyti detaliau reikšmingumą? Virgilijus Kačinskas: priminsiu, kad konstrukcijų tipo būti negali, gali būti konstrukcijų gegnių tipas, konstrukcijų ilginių tipas, kažkokios dalies ar elemento tipas, bet ne pačios konstrukcijos. Konstrukcijos kaip visumos tipo teisės aktai nenumato.

Virgilijus Kačinskas: turėtumėme susidaryti eiliškumo tvarką, kiek ir kada gilinamės. Jei tai yra etnoarchitektūra, tai jai svarbu grindų lentų plotis, ar fasadų lentų plotis ar apkalimo būdas.

Violeta Bruzgelevičiūtė: ar tokiu atveju reikės matuoti grindų lentų plotį ir jį nurodyti?

Virgilijus Kačinskas: jei jis svarbus objekto charakteriui, reiktų rašyti.

Indrė Kačinskaitė: aš grįžtu prie esminio klausimo, ar visais atvejais rašome reikšmingumą? Manau, tik tada, kai tai itin svarbu ir norime pasakyti, kad tai yra reikšminga, kad restauravimo atveju atkurtų būtent tokių parametrų ir tokių savybių vertingąją savybę. O visais atvejais kartoti informaciją, kuri yra išrašyta vertingoje savybėje, nematau prasmės.

Virgilijus Kačinskas: esminis klausimas kiek rašyti, nes bent vienas esminis reikšmingumas privalo būti, nes taip numato teisės aktai. Ar gi be medžiagiškumo daugiau nėra kito reikšmingumo? Nes medžiagiškumas turėtų būti rašomas prie vertingosios savybės, į pajuodintą tekstą. Beje, ar yra kada nors rašytas įsprūdinėm durim dažymas kaip vertingoji savybė?

Indrė Kačinskaitė: tokiu atveju reiktų tyrimų.

Milda Bugailiškytė: aš kai kuriais atvejais rašau dažymą, pavyzdžiui, jei būna būdingos XIX a. pab. – XX a. pr. durys su medžio tekstūros imitacija.

Virgilijus Kačinskas: o ar neturėtų būti rašomas dažymas elementariom to laikotarpio durim, kurios paprastai visada būdavo dažytos.

Milda Bugailiškytė: iš principo, taip, turėtų būti rašoma, nes istoriškai durys visada būdavo dažomos. Geras pavyzdys yra sakraliniai pastatai. Bet tada turėtume rašyti ne tipą, o patį gaminį, jei jis taip gerai išlikęs.

Asta Giniūnienė: sakralinių pastatų priklausiniuose visada rašome dažymą, ar tai būtų suolai, klauptai, sakyklos ar pan. Jei dažymas neisliko, taip pat nurodome. Taip pat nurodome pagaminimo būdą (staliaus darbai, drožyba ir pan.)

Indrė Kačinskaitė: siūlau tam skirti atskirą posėdį kitų metų pradžioje. Dabar nuspręskime ar privalomas reikšmingumo apibūdinimas. Klausimas tarybos nariams balsavimui: ar sutinkate, kad reikšmingumo apibūdinimas rašomas ne visais be išimties atvejais?

Visi Metodinės tyrimų tarybos nariai balsavo UŽ.

NUTARTA. Vertingosios savybės tipo reikšmingas medžiagiškumas nurodomas vertingosios savybės apibūdinime (toliau - pajuodintas tekstas), todėl kartoti skliaustuose nebereikia. Taip pat, jei yra galimybė, tekste nurodomi ir kiti vertingosios savybės reikšmingumai, jei ne – jie

nurodomi skliaustuose. Jei, atskirais atvejais, vertingosios savybės tipo visas reikšmingumas nurodomas pajuodintame tekste, skliaustuose toks reikšmingumas nenurodomas.

Kiek giliai ir kokiomis formuluotėmis bus apibūdinamas reikšmingumas nuspręsimė sausio mėn. pradžioje, po atskiro Statinių, Urbanistinių vietovių ir Sodybų skyrių pasitarimo.

2. Klausimą dėl vertingosios savybės reikšmingumo įterpimo seniau rengtuose ir dabar tikslinamuose nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktų projektuose pristatė Indrė Kačinskaitė. Ar visais atvejais tikslinant anksčiau rengtus NKPVT aktus juos papildome vertingosios savybės tipo reikšmingumu?

Milda Bugailiškytė. Iki šiol laikėmės principo, kad jei akte vertingosios savybės data yra sena, mes jos neliečiame, o jei atsiranda nauja nuotrauka ir nauja data, tada tvarkome ir vertingosios savybės tipo bei jo reikšmingumo aprašymą.

Violeta Bruzgelevičiūtė. Kai atsiranda nauja nuotrauka, naujos datos nerašome. Datą keičiame tada, kai keičiame vertingąją savybę ar jos būklę, tada kartu atsiranda ir reikšmingumas.

Virgilijus Kačinskas. NKPVT akto pildymo apraše yra formuluotė, kad nauji aktai turi atitikti visus naujai priimtus teisės aktų pakeitimus, todėl reikia derinti su Kultūros paveldo departamentu kiek gilinamės ir kiek taisome seniau parengtus aktus.

Indrė Kačinskaitė iškėlė klausimą tarybos nariams balsavimui: ar sutinkate, kad laikomės principo, kad jei anksčiau rengtame akte nekeičiame vertingosios savybės datos, tuo atveju nepildome ir vertingosios savybės reikšmingumo, o jei keičiame fotofiksacijos datą, vertingosios savybės būklę ar kitą jos formuluotę, tuo atveju rašome ir vertingosios savybės tipo reikšmingumą?

Visi Metodinės tarybos nariai balsavo UŽ.

NUTARTA. Jei anksčiau rengtuose NKPVT aktuose nekeičiama vertingosios savybės atskleidimo data, tuo atveju nepildomas ir vertingosios savybės tipo reikšmingumas, jei keičiama fiksavimo (foto) tyrimų data, vertingosios savybės būklė ar kitas jos apibūdinimas - patikslinamas ir vertingosios savybės tipo reikšmingumas (derintina su KPD).

Metodinės tyrimų tarybos pirmininkė

Indrė Kačinskaitė

Kultūros paveldo centro metodinės tarybos sekretorė

Giedrė Radvilavičienė